

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Să ne apropiem	631
Comuna „Viitorul“	633
Delasântioana: Scrisori către țărani	634
Tovărășiile	636
Stuparul: Mașina de scos mierea	638
N. Mateescu: Povestea unei lăcași	639
Delasântioana: Ceva despre meseriași	641
Din popor	643
Știri	643

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărăimea — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povește economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul:	REDACTOR:	Redacția și administrația:
Pe un an 4 cor.	OCTAVIAN GOGA	Sibiu (Nagyszeben)
Pe o jumătate de an 2 „		Str. morii, 6.
Pe trei luni 1 „		
Pentru România . . . 6 Lei		

SĂ NE APROPIEM.

Neamul nostru din această țară e un neam de *țărani*. Tagma boierilor ne-a fost înghițită de străini în cursul vremilor. Nici n'ai putea lămuri de grabă, dacă perderea acestei tagme a fost spre răul sau spre binele întregului neam. În înfățișarea lui de astăzi deci poporul nostru razimă numai pe țărănime. Din aceasta a răsărit noua tagmă: cărturarii.

Țărănimea fiind o pătură de oameni cu un vechiu trecut, își are însușirile ei sufletești bine lămurite, clădite pe un temel statornic și nesupus schimbărilor grabnice. Își are obiceiurile sale primite din bătrâni, își are poveștele moștenite. În toată înfățișarea țaranului, în judecata lui, în graiul lui, în mișcare și repaos se simte pecetea unui trecut de rânduri de veacuri. De aceea întregă firea lui e o părțică de viață bine rotunzită. De aceea rostul lui de judecată și de viață are totdeauna un farmec. Simți că în vorba lui, în cântecul, în jocul ori alte desfătări ale lui trăesc rânduri de vieți cari și-au dus mai departe prisosul lor de putere din om în om.

Cu totul alta e înfățișarea cărturării noastre. Cărturarul nostru se ivește răzleț abia în cei cincizeci de ani din urmă. Se ridică din țărani. Are legătura de sânge cu țărănimea, are și moștenirea sufletească dela părinții lui. Dar judecata lui, felul de trai și îndeletnicirile lui se săvârșesc pornind din îndemnuri străine de judecata străbunilor săi. El n'a mai rămas între granițele îndemnurilor moștenite. Școala l'a smuls din ograda lui îngustă și l'a purtat în goană pe alte tărâmurii. Școala de care s'a împărțit a fost o școală străină. Tot ce-a putut

zidi în sufletul lui această învățătură s'a prăbușit, sau s'a clătinat în lipsa unor bune temelii. Moștenirea sufletească din părinți a fost strivită, iar noul câștig e prea neînsemnat încă. Astfel cărturarimea noastră nu ni-se arată ca o tagmă bine încheată. A fost și vremea prea scurtă pentru a-și putea lămurii însușirile cari o deosebesc. Lipsa unui trecut se simte. Cărturarul vorbește numai din îndrumările învățaturii care îl povățuește, căci îndemnurile sufletului țărănesc și-au slăbit puterea în el. De aci multe dibuiri ale cărturarilor noștri: încurcătură în vorbe, în mișcare, în judecată, în căutarea plăcerilor.

Aceste tagme de oameni se depărtează tot mai mult una de alta. Cărturarul ajuns la oraș își împuținează pe zi ce merge legăturile cu frații lui țărani rămași acasă. Felul lui de traiu și trebuințele lui sunt altele. Satul nu-l mai poate mulțumi. De aceea acest cărturar, care în sătulețul de unde a pornit în lume își are părinții și rudeniile lui — se ivește tot mai rar în tinda căsuții albe dela poala muntelui. Il chiamă acolo toate amintirile copilăriei, tot farmecul nelămurit al plopilor de lângă iaz, — dar câteva ciasuri sunt de-ajuns ca să se ceară din nou în zarva ostenitoare a orașului.

E firesc ca omul să se simtă mai acasă acolo unde se desfășură străduințele lui zilnice, acolo unde rodește munca lui. Dar nu e firesc ca sufletul să rupă toate firele trecutului. A uită câte-odată e cel mai mare păcat.

De acest păcat se fac vinovați o mulțime dintre cărturarii noștri. Câți nu cunoaștem dintre acei domni mari cu suflete mici cari au întrerupt toate legăturile cu cei rămași în urmă! În mintea acestora și a multora trăiește o judecată nenorocită care îi povățuiește. Acești oameni văd în țăran sau pe bunul platnic tăcut, sau pe prostul fără nici o pricepere — merit să bată drumuri după poruncă. Nu e o mai scârboasă pecingine pe sufletul omenesc ca această înstrăinare.

Noi cărturarii neamului românesc suntem îndemnați la o apropiere cătră țărănime și prin inima și prin mintea noastră. Moștenirea sufletului ne leagă de oamenii cari păstrează cele dintâi aduceri aminte ale ființii noastre. Iar mintea ne arată că singura putere de premenire a neamului sunt numai țărani.

Cunoașteți povestea lui Anteu, viteazul din basmele grecești. Ercul voia să-l răpuie. Dar toată puterea lui era zadarnică, căci tatăl lui Anteu era pământul și de câteori trupul lui atingea țărâna el primea nouă puteri. Ca să-l omoare Ercul a trebuit să-l ridice sus în văzduh și să-l sugrume acolo.

Astfel suntem noi cărturarii acestui neam. Până vom păstra legăturile sufletești cu țărâtimea, vom prinde puteri totdeauna. Preveniți în țărâtimea noastră vom putea ține piept tuturor nenorocirilor. Dar să nu uităm că pierzând legătura cu țărâtimea ajungem ușurei. Nu trebuie un Ercul ca să ne ridice în sus și să ne sugrume. E de ajuns un viteaz de-a doua mână să ne prăpădească.

COMUNA „VIITORUL“.

XX. La meserii și negoț.

Curtea și moșia cari acum 50 de ani erau ale unei familii, acum sunt împărțite în 2 sau 3 părți, ori chiar și în mai multe. Așa că unde odinioară se hrăneau 5 guri acum trebuie să se hrănească 15—20. Și unde acum se hrănesc 15—20 de guri, după 50—100 de ani, vor trebui să se hrănească îndoit și întreit atâtea.

Dar de unde și cu ce?

Asupra acestor lucruri li-s'a atras adeseori luarea aminte locuitorilor din «Viitorul». Ei întrevedeau acum că trebuie căutate căi și mijloace de a-și ușora traiul și de a asigura și pentru următorii lor un mod de viață mai ușor și cinstit. Vedeau ei că dacă moșia se va tot îmbucătăți între fii, nepoți și strănepoți, la urmă nu va mai fi ce să se împărțească și are să fie vai și amar de ei.

Cale sigură pentru a pune stavilă îmbucătățirii din cale afară a moșiei și de a asigura viitorul urmașilor, — s'a găsit că este calea îmbrăcișerii *meseriilor* și *negoțului*.

Unde într'o casă sunt 2 băeți, unul din ei rămâne la plugărie, al doilea îmbrăcișează o meserie. Unde sunt trei băeți, și al treilea trece la meserii ori se pregătește pentru negoț.

În chipul acesta se pornește în «Viitorul» o mișcare neobicinuită, vrednică de toată lauda.

N'au trecut nici zece ani și comuna avea câțiva meseriași harnici din sinul său: Un rotar, un faur, un cizmar, un pielar, un cojocar, un zidar, un bărdaș, un măsar și un croitor.

Fiecare din ei făce lucrurile de trebuință pentru locuitorii comunei, pentru comunele din apropiere, unde nu sunt meseriași, și lucră și pentru târg. În scurt timp ei ajung la bunăstare și sunt o mândrie pentru comună.

Alți meseriași, de naștere din «Viitorul», se așează la oraș și prin alte sate mai deaproape sau mai departe, și tuturor celor ce sunt harnici și cuminte le merge bine.

Din cei pregătiți pentru negoț, 4 se așează în comună. Doi deschid câte o boltă, unul ia în arândă cârciuma comunei și al patrulea face negoț cu bucate, vin, lemne ș. a. Alții se așează prin comunele vecine, și iar alții încearcă la oraș

Urmând în felul acesta, moșiile nu se îmbucătățesc așa de mult ca plugarii să nu poată trăi din roada lor; iar de altă parte se ridică din sinul comunei zeci de meseriași și neguțători harnici, cari nu numai ajung ei la stare bună, dar sunt o binefacere și pentru frații lor plugari, crescând mai târziu înșiși o samă de meseriași și neguțători harnici din neamul lor.

Și iată că acum meseriile și negoțul duc și ele la înflorire comuna «Viitorul» și sunt o binecuvântare pentru alte comune.

SCRISORI CĂTRA ȚARANI.

I.

Bade Șofroane!

Află despre mine că, din mila lui Dumnezeu mă aflu bine, vorba is sănătos, apoi dintr'altel, dă D-zeu de pe-o zi pe alta, că doar', numai în El fi toată nădejdea noastră.

Da, nu ți-aș scrie de altceva, făr' mi-a spus Mitu lui Drăgan, că ești încă voinic și sănătos, că ai nepoți, cari știu carte și cântă 'n strană tocmai ca diecii, și mi-a mai spus Mitu, că o să vii la târg la Sibiiu. Eu te-am căutat, bade Șofroane, dar n'ai venit! Ori... nu te-am mai cunoscut!

Nu știu dacă-ți mai aduci aminte, bade Șofroane, de-un copil din satu nostru, pe care l-ai adus la Sibiiu, în șerigla carului!

Îi fi uitat, că-i cam demult de-atuncea...

Da eu, n'am uitat...

Mi-aduc aminte, parcă-i acum, că 'ntr'o bună dimineată, pe când dormiam încă, tătucu mă atinse ușor și-mi zise: Scoală măi ficior, că badea Șofron și cu părintele Niculae te-așteaptă lângă Valea-Boului să te ducă la Sibiiu ca să te faci domn.

Eu, vezi bine, am sărit din așternut, că cu tătucu, după

cum bine știi, nu se prea putea glumi, și cum eram buimăcit de somn, nici nu știu cum m'am îmbrăcat. Știu numai atâta că mămuța, Dumnezeu s'o odihnească, când mi-a pus traista după cap, îi roură ochii, și-a zis: Mitule, uită-te bine la el, că de azi încolo ăsta nu mai e al nostru!

Da eu n'am zis nimic, că mă gândeam, de zic ceva, dau de năcaz.

Și-am pus traista după cap, și-am sărutat mâna mamei și-a tatii și-am plecat în lume, și... dus am fost!

Da, după ce-am eșit din ogradă, parecă mi-se mai strecurase ceața de pe ochi și, pic cu pic, buimăceala somnului depărtându-se, începea a mi-se infiripă în minte cu de-abinele, că dece fac eu drumul ăsta.

„Mă duc la Sibiiu să mă fac domn!“ imi gândeam.

Bună treabă, mi-se părea asta, că văzusem eu mulți domni prin satu nostru, și doamne, mândri mai erau!

Da când am ajuns de-am scorbit hula satului, m'am uitat odată îndărăpt, și, doamne ce jale m'a cuprins, că nu mai vedeam satu, doar' crucea de pe turnu bisericii de-abia o mai puteam zări.

Și m'am dat pe marginea păraului de lângă boctărie, și mă cuprinsese un plâns, de gândeam să mă înec și mai multe nu.

Că mă gândeam în mîntea mea de copil: ăialalți copii s'or adună acum la râpă și s'or numără, și-or vedeă că eu nu-s. Și-or întrebă de mine, și eu nu-s! Or vedeă ei ce rău-i când eu nu mai sânt între ei! Și mă gândeam la Burcuș, săracu, cine i-a mai purtă lui de grije, cine i-a mai mîngăia coama lui cea stufoasă? Apoi Bălanu... apoi purcelașii... apoi găinile... apoi cuibul rândunicii, care numai de trei zile s'a întors la noi...! Și-mi ziceam: doamne ce s'or face făr' de mine!

Dar mi-am adus aminte de tata, mi-am adus aminte de părintele Niculae, mi-am adus aminte de d-ta, că m'așteptați la Valea-Boului, și-am plecat frumușel cu ochii plini de lacrimi.

Când am ajuns, știu că părintele Niculae m'a privit blăjin, m'a așezat în șerigla carului pe vrafu de fân, iar d-ta ai dat biciu cailor strigând: hi gloabe spurcate, că ducem la Sibiiu un puiu de năpărcă să-l facem domn!

Și m'am așezat în șerigla carului, gândindu-mă: vezi, că te mai batjocorește și badea Șofron, n'ai tu destul pe capul tău.

Da d-ta nu m'ai băgat în seamă, că dai biciu cailor, și trăgeai nește fumuri din pipă, de gândeam că mergem cu caru ăl de foc.

De-atuncea-s douăzeci și cinci de ani, bade Șofroane!...

Când a murit tata eu eram în Beciu, când a murit mama eu eram în Țara-nemțască, și-am auzit de moartea lor numai după ce i-ați așezat la odihnă.

Am plâns după ei, Dumnezeu să-i odihnească! Și-acum mă plâng pe mine, că eu nu mai am tată, nu mai am mamă și satu m'a uitat; sunt, cum ai zis d-ta acum 25 de ani, ca un puiu de năpărcă sburătărit din loc în loc după pârdaľnica de hrană, că omul fără de ea nu poate trăi.

Da și-acum, câte-odată, m'apucă așa o jale, de par'c'aș sbură în satu nostru, dacă nu de alt-ceva, dar barăm să pot sărută țărana groapii, unde se odihnesc părinții mei, că știu bine c'or fi murit cu dorul meu în sân.

Dar, iar mă gândesc: ce să mai cauți tu acolo! Părinții ți-s morți, copiii nu te mai cunosc, ai bătrani fiecare după treaba lui, iar câinii când te-or vedeă, or lătră după tine ca după te miri ce dihanie, că tu te-ai rupt dintr'ai tăi, ... și-ai tăi te-au uitat!

Și-așa, bade Șofroane, eu mă frig pe cărbuni aici la oraș de doru țărării, pe care, în copilăria mea, am călcat-o în picioare atât de mult.

De aia, îți dau de știre, că eu încă, din mila bunului D-zeu, mai trăiesc, și mi-ar plăcea să știu cum o mai duci d-ta, ca să mai putem vorbi, când și când, barem prin scrisoare; și-apoi, dacă-mi vei scrie, eu încă-ți voi arăta toate pățaniile și învățăturile, câte le-am cules de când umblu sburătărit prin lume.

Și-acum, mă închin cu sănătate, bade Șofroane, și te rog, să-mi trimiți și d-ta o carte, ca să știu aavea dacă mai trăiești și cum o mai duci.

Dumnezeu să te aibă sub paza Lui!

Delasântioana.

TOVĂRĂȘIILE.¹

Ținta tovărășiiilor este, să deă *putere și mijloace* pentru înaintarea intereselor economice. Trebuința tovărășiiilor e cerută de nizuința de a face și pe cei săraci și pe cei slabi să se bucure de foloasele muncii și de ușurințele ce le aduce capitalul mai mare.

Prin tovărășie munca se răsplătește, și filerii săracului, adu-

¹ Acest articol este reprodus din buna și folositoare cartică scoasă tocmai acum de sub tipar cu titlul „*Legea tovărășiiilor*“. Legea com. ung. art. 37 din a. 1875 cu o întroducere și îndrumări pentru *înființarea tovărășiiilor*, scrisă de d-l *Vasile C. Osvadă*, directorul însoț. „*Agricola*“ și redactorul foii „*Tovărășia*“. Se poate procura dela autorul în Hunedoara (Vajda-Hunyad) cu prețul de 50 fil.

nați cu rânduială și înțeles, dau capitaluri tot așa de puternice, ca și număratoarele coroane ale bogaților.

Intovărășirea și spriginul împrumutat, dau putere și celor slabi. Doar cu toții știm pilduirea cu mănunchiul de nuiele...

În stat cu legi și cu anume rânduieli trăind, în munca noastră pentru alcătuirea și conducerea tovărășiilor, trebuie să ținem seamă de prescrierile legilor aflătoare în viață.

În Ungaria, țara noastră, sunt două legi, care hotărăsc asupra tovărășiilor și anume: *Legea comercială din anul 1875*, articolul XXXVII (37) și *Legea despre însoțirile agrare și industriale de credit*, din anul 1898, art. XXIII (23).

Prima lege, care e temelia și legii a doua, — cunoaște patru feluri de societăți comerciale — după felul alcătuirii lor, și anume:

1. Societățile „colective“.
2. Societățile „comandite“.
3. Societățile pe acții, și
4. *Insoțirile (Tovărășiile)*.

Deosebirea acestor societăți este, în scurt, următoarea:

a) Societate colectivă (*közkeresetetársaság*) se formează, când două sau mai multe persoane, poartă negoț sub firmă comună (sub un nume ales de ei prin învoire) și sub răspundere nețăr-murită și solidară (unul pentru altul).

b) Societate în comandită (*betétitársaság*) se naște, când la un negoț purtat sub firmă comună, unul sau mai mulți dintre tovarășii (tăcuți, externi-comanditiști), sunt răspunzători numai cu partea de avere hotărâtă mai înainte, — pe când unul sau mai mulți dintre tovarășii (interni-comanditari) sunt răspunzători solidar și nețermurit (cu întreaga avere a lor).

c) Societate pe acții se privește aceea societate, care se formează cu un capital, înainte hotărât, împărțit în un număr hotărât de acții (întregi ori părți), de egală valoare și la care acționarii (părtașii) chezeșuesc numai până la suma acțiilor lor.

d) *Insoțiri* (asociații) în înțelesul numitei legi, sunt acele to-vărășii, care n'au dela început un număr înainte hotărât de membri — tovarășii (și prin urmare n'au nici suma capitalului înainte ho-tărâtă) și care au de scop promovarea (sprijinirea) creditului, a câștigului, a economiei membrilor ei, prin purtarea împreună a tre-bilor de care s'au apucat, sau pe temeiul de „reciprocitate“, (unul pentru altul).

Aici se țin anumit:

1. Insoțirile de anticipație și credit.
2. Insoțiri pentru procurarea (câștigarea) de materii brute (neprelucrate încă): insoțirile de magazine comune și insoțiri pentru producțiunea în comun.
3. Insoțiri de conzum (bolte, prăvălii).

4. Insoțiri pentru zidirea de locuințe și
5. Societățile pentru asigurarea mutuală.

Afară de aceste feluri de tovarășii, legea comercială mai amintește despre *tovarășii ocazionale*, alcătuite pentru purtarea unui sau mai multor negoțuri anumite și din dat în dat.

(Va urma).

MAȘINA DE SCOS MIEREA.

Câtă vreme oamenii stupăreau numai în coșnițe obicinuite, nu eră vorbă de mașină pentru scoaterea mierei. Stuparul ucideă toamna o parte din stupi. Uciderea se îndeplineă și se îndeplinește cu peatră pucioasă. Spre acest sfârșit se face în pământ o gaură rotundă de lărgimea coșniței și afundă de o schioapă. Într'un băț crepat la un cap se pune o bucată de pucioasă, bățul se implântă cu celalalt cap în mijlocul găurei. Se aduce stupul de ucis, se aprinde pucioasa și apoi se pune coșnița deasupra găurei, trăgând țărână împrejurul ei, ca să nu poată ieși fumul de pucioasă. În 2—3 minute, albinele sunt innădușite și cad aproape toate în gaură. Acum se scot fagurii în vase anume, în care se tescuesc (stropșesc) întocmai ca strugurii la cules, vânzându-se astfel neguțătorilor, cari aleg mierea cu ajutorul unui teasc. Această miere nici pe departe nu e așa curată ca cea scoasă prin mașina de care se va vorbi aici.

De când stupăritul rațional a început a se împământeni, mașina pentru scoaterea mierei este o unealtă, de care stuparul nu se poate lipsi.

Mașinile aceste sunt de mai multe feluri: mari și mici, făcute din fer și tinichea (blech) sau din lemn, unele scumpe, altele ieftine. O mașină mare costă și peste 60 cor., dar cu ea se pot folosi, ca și cu o mașină de treerat (îmblătit), zeci și sute de stupari. Sunt apoi mașini bune de tinichea cari nu costă mai mult de 20 cor. Forma după care sunt toate făcute este cam aceeaș.

Un mic stupar se poate ajuta cu o mașină, care costă cel mult 6—8 cor., tot așa de bine ca și cu una, care costă zeci de cor. Ea se poate pregăti prin orice măsar.

Spre acest scop este trebuință de un ciubăr mare (putină) cu toate făcute din lemn cât mai tare, d. e. din stejar. Toartele să fie mai înalte ca de obicei.

Pe fundul ciubărului, tocmai la mijloc, se înțepenește un laț, de 2 cm. gros, la mijloc găurit; gaura să fie căptușită cu blech. În toarte deasemenea se înțepenește un laț, la mijloc găurit; această gaură se îmbracă și ea în blech. În cele două găuri se așează un fus, care învârtindu-se, pune în mișcare un coș făcut din lățișori și așa de mare ca să se potrivească în ciubăr întocmai. Coșul e făcut în patru muchi, la fund ceva mai îngust ca din sus. Împrejurul coșului se înfășură un rociu de sârmă (drot) în deprtare de 1 cm., întocmai cum se închid coliviile de paseri. Sârma poate fi înlocuită prin sfoară subțire (șpargă).

Cele patru laturi ale coșului să fie așa de mari ca să încapă 4 faguri cu părcane cu tot; după ce cu ajutorul unui cuțit anume făcut, se desgolesc căsuliile, fagurii se așează încâtva plecând spre pereții ciubărului.

Fusul, de care amintisem să fie mai înalt decât toartele ciubărului. Pe capătul din sus se înfășură o sfoară tare și la capătul acesteia se pune un mănunchiu de lemn.

Trăgând de capătul sfoarei, care se înfășură și desfășură în jurul fusului, coșul se învârtă grabnic acum la dreapta acum la stânga. Prin această învârtire, mierea din partea din afară a fagurilor sboară toată înspre pereții ciubărului. Acum se întorc fagurii cu partea din lăuntru în afară și coșul se învârtă de nou. Cu chipul acesta, în timp de câteva minute, mierea din patru faguri este scursă cu desăvârșire. Lucrul deci merge foarte iute.

În partea din jos ciubărul să aibă o gaură, prin care să se scurgă mierea într'un alt vas, peste care se pune o sătă.

Cu ajutorul mașinei de stors căpătăm miere foarte curată.

Fagurii, muiți în apă se pun în coșniță, pentru ca albinele să-i curețe până și de cel mai mic picur de miere.

Stuparul.

POVEȘTEA UNEI LĂCĂȚI.

A fost odată un Jidan și umblă hojma prin lume, cu gândul pentru ghișefturi; mă rog, cum e firea de Jidan și cu care ei trăesc. A umblat el mult și bine, prin multe locuri: șesoase, deluroase și numai dela o vreme s'a îndreptat prin munți. A mers mult, mult prin păduri mari, întunecoase, neștrăbătute de nimenea, unde nu întâlnești nici țipenie de om, unde fiarele sălbatice se preumblă ca Voda liber, unde părul ți-se face de frică măciucă 'n cap, unde sângele nu mai umblă prin trup tot de frică și numai în o coastă de munte, văzû o poartă mare, cât toate zilele, de fier și deasupra porții celia eră o lespede de marmură, și pe care se cetea:

„Aici este o mare peșteră și se deschide numai odată pe an și în ziua și ceasul cutare. Și se deschide și se închide tot singură și stă deschisă numai un ceas. În lăuntru sunt comori nesocotite de mintea omenească. În mijlocul peșterii e o masă de aur și pe masă e o lăcată de aur și cu lanț tot de aur care are darul, când o deschide cineva, de-a ieși din ea, doi harapi, care fac orice după dorul deschizătorului. Și lăcata ceea se poate luă numai și numai de un băiat, care implinește șapte ani în ziua și ceasul când se duce s'o ia“.

Multă lume trecuse pe acolo și văzuse porțile acelea și peatra de deasupra lor scrisă; însă neputând ceti nu se gândiră

la nimic. Jidanul dracului cum ceti, își puse în gând să iee lăcăta și mai multe nu. De aceea se duse în satul de unde erà el și căută un băiat, care să fie cum se cerea. Găsi un copil așa la un om văduv și sărac. Il tocmi jidanul la dânsul, ca să-l slujască, altă ceva nu-i spuse nimic. Când fù aproape de deschiderea peșterii, jidanul luă băiatul și-l duse acolo, unde-i povesti totul, ce erà scris și ce aveà să facă. Intre altele, el îi făcù pe hârtie, chipul a doi draci și-i spuse, ca, când va intra acolo, să nu se uite la nimic în lături, că o pătește; ci numai și numai la hârtia din mână și să iee lăcata de pe masă și să fugă înapoi. Băiatul i-a răspuns că așa a face. Nu mântui vorba bine și porțile *sbanț* se deschise singure. Atunci băiatul se vără colo; însă căscă gura la cele ce erau acolo și uită să iee lăcata de pe masă și să fugă afară repede. Implinindu-se ceasul porțile se închise și băiatul rămase înlăuntru cu hârtia în mână și căzù în un fel de somn. Jidanul văzând așa și neștiind nici un mijloc, ca să scoată băiatul afară de acolo și temându-se de răspundere, fugi prin lume și nu se mai întoarse în satul lui.

Băiatul stătù așa acolo un an. La un an de zile, când se deschise porțile, se trezi și el din somnul cela și luă repede lăcata de pe masă și pe ici și drumul băiete și strigă: „jupâne jupâne“, crezând că-i jidanul afară și neștiind nimic din cele petrecute. Negăsind el jidanul, se năcăji cum putù și merse prin păduri, munți, dealuri, locuri rele și merse și merse până ajunse acasă la tată-so. Lui tată-so nu-i spuse nimic. Lăcata cu lanțul o ținea ascunsă, că credea el că-i bună la ceva, văzând că-i de aur, dar nu știa să se folosească de dânsa. O ținu el așa până se făcù flăcăoaș c'am de 18 ani. Tată-so erà om foarte sărac, nu aveà nici după ce să beà apă. Intr'o zi tată-so îi spuse să-i facă o leacă *Te* borș și mămăligă; că el se duce undeva, unde are treabă. Dar băitanul din ce erà să facă borșul și mămăliga? N'aveà nici pic de sare, nici coaje de ceapă și nici praf de făină. Se tot gândeà, ce să facă? Și șezând el așa, își zise în gând, că el de când are lăcata aceea și o ține de geaba și poate-i bună la ceva. Tot uitându-se la dânsa și sucind-o și frecând-o cu degetele, ea se deschise și eșiră dintr'ansa doi harapi, cari ziseră:

— Ce ne poruncești stăpâne?

— Vă poruncesc să-mi aduceți: sare, ceapă și făină.

Acum văzuse el puterea lăcatei. Ca cât te-ai șterge la ochi, harapii aduseră atâta ceapă și sare și făină acolo, că nu aveai

loc nici pe unde să umbli. După asta harapii se făcură nevăzuți și intrară la locul lor în lăcată. Băitanul găti mâncarea și venind și tată-so; îl întreabă, că de unde are atâta ceapă, sare și făină, și el îi răspunse, că Dumnezeu i le-a dat. Atunci tată-so văzând că ei au atâta amar de ceapă, sare și făină, ceru voie la ficioru-so să vândă, și el îi dote această invoială. (Va urmă.)

(Auzită în comuna Filipeni-Bacău)

N. Mateescu.

CEVA DESPRE MESERIAȘI.

VI.

Și acum să ne facem socoteala.

Dacă m'ați întreba pe mine, — *omul* — că de ce-am scris rândurile dinainte, aș stă locului și n'aș ști ce să vă răspund; aș da din umeri...

Dar vez-că dac'a-ți întreba truditu-mi creer, acel greuruș, care mereu îmi sbârnaie la poarta gândirii, apoi nu știu zău ce v'ar răspunde.

Că deși eu nu vreau să fac zamă lungă și să umplu paginile acestei vestitoare de mai bine reviste, cu fel de fel de nimicuri, greurușul îmi șoptește; scrie, spune, spune tot până la sfârșit.

Are greurușul meu un tovarăș bun, nu-i vorbă, și ăla-i plevasul, — și cum începe greurușul a cântă, plevasul fuge pe hârtie de gândești că-l fugăresc Tătarii.

Dar, vine mintea, recea, cumpănitoarea minte, și-mi zice: *destul!*

Și ei trebuie să mă supun, căci ea este bună și îngăduitoare până la un loc, dar dacă te faci că n'o cunoști, apoi ea te părăsește și rămâi cu greurușul, care tot sbârnaie verzi și uscate fără să-și mai dea de rost.

Așa dară să mă supun judecătii minții, să mă supun rațiunei... și să incheiu.

Rândurile scrise, n'au avut altceva în vedere decât de-a mișcă, de-a pune în prisma gândirii binevoitorilor clasei de mijloc chestiunea meseriașului român sau, — trebuie să mă exprim în limba mai înaltă — de-a vivifica interesul reprezentanților poporului român pentru meseriași în măsură mai mare și de-a contribui, dacă se poate, la progresarea lor, prin așternerea celor mai neapărate trebuințe la poarta judecătii binevoitorilor lor, la poarta judecătii a acelor binevoitori, cari i-au creat.

Am zis deci că meseriașul român nu-i destul de încurajat, — asta rămâne!

Am zis că nu se pune destulă încredere în el, — asta rămâne!

Am zis, că el în starea de acum nu se poate avânta mai sus, din binecuvântatele pricini pe cari le-am arătat, — asta rămâne!

Am zis că meseriașul român este recrutat dintr'o pătură de popor prea săracă ca să se poată avânta singur, lipsindu-i partea intelectuală și materială, — asta rămâne!

Am zis că omogenitatea poporului român nu-i destul de încheată ca să fim cu toții un trup și suflet și să nu mai existe potlogari, domni, țărani, — și asta rămâne!

Apoi bine, dacă toate acestea rămân ce mai vreți!

Nu sunt oare toate astea un bogat material de gândire pentru greurușul fieștecărui om?

Ba nu zău, să mai stăm și pe mai departe în nelucrare?

Să ne mărginim și de aci încolo numai a ne întrece în declamații, în piese teatrale, pe când cestiunea de viață își așteaptă dela noi deslegarea?

Asta-i evoluție, asta înseamnă progres?

Nu!

Și dacă-i adevărat, că, nu! apoi ar fi timpul să ne reculegem.

Roadele muncii de până acum au fost bune pentru timpul lor, dar, de aci încolo nu se mai potrivesc.

Trebuește deci altfel cultivat pământul, dacă voim să progresăm.

Și, ni-se pare, că asta încă — rămâne.

*

Noi ne bucurăm unii de alții la mese întinse, suntem niște vânători de măririi, căutăm scaunul cel mai aproape de soare.

Dar, spuneți, cu mâna pe inimă, toți ceice v'ați încălzit la soarele măririi, de câte-ori a-ți petrecut vr'o noapte întunecoasă, gândind la nevoile celor ce sufer!

Aud? Aud?

Nimeni nu-mi răspunde!

*

A vorbi mai pe larg despre țîșnitura de gânduri izvorită mai sus, ar trebui încă șase articole, — și, asta ar fi prea mult.

Rămâne dar, ca Dzeu, în nemărginita sa bunătate să ne lumineze mintea, să ne lumineze calea cea adevărată, cea bună și cea dreaptă și — să scutească de potopul lui Noe pe meseriașul român, pe această tinără mlădită a neamului nostru.

*

Iar, eu, om fără multă carte, un meseriaș nu tocmai dintre cei prima, am scris aceste rânduri cum m'a tăiat capu, și — vorba lui fiertatu moș Creangă, — „cui nu-i place, să ia plevasu la mână și să serie mai bine, că eu atâta am știut și atâta am făcut“.

Și acum, destul, condeiiu meu iubit, tu alintătorul, tu nedespărțit tovarăș al gândurilor mele!

Destul!

Delasântioana.

DIN POPOR.

Frunză verde de-alunari	Că l-am mai pierdut odată
Am drăguț și-i păcurari.	Și l-am aflat la o fată.
Alunari cu aluni multe	La o fată cam bătrână;
Am drăguț și-i dus la munte.	Nu i-ai beă apa din mână,
Nu știu nume cum i-aș pune?	Să nu bei o săptămână;
Da, iaș pune <i>rujă verde</i> ,	Nu i-ai beă apa din vasă,
Rău mă tem, că mi-l-oi pierde;	Da să mori de sete'n casă.

ȘTIRI.

Nou despărțământ al Asociațiunii. Despărțământul „Alba-Iulia“, constător din peste 100 de comune s'a împărțit în două. Comunele cari gravitează inspre Teiuș și Aiud s'au grupat într'un nou desp. cu numele „Aiud-Teiuș“, al cărui sediu (scaun) este Aiudul. Organizarea despărțământului a făcut-o d-l protopop din Aiud: *Ioan Maior*, care a fost ales director. Dl Maior a fost ajutat în lucrarea sa de cărturarii din Aiud, Teiuș și din o mare parte a comunelor aparținătoare acestui desp. În Teiuș s'a înființat o agentură și *biblioteca* poporală. Dorim spor bun și D-zeu s'ajute!

Sărbările Reuniunii sodalilor români din Sibiiu. În zilele de 28 și 29 luna c. s'a serbat jubileul de 40 ani de existență a Reuniunii sodalilor români din Sibiiu și 10 ani de când dl *Victor Tordășianu* figurează ca președinte. Aranjarea serbărilor a fost făcută de un comitet aranjator în frunte cu viceprezidentul reuniunii dl *George Poponea* și au decurs în modul următor:

Sâmbătă seara în 28 l. c. s'a jucat hazlia farză în 5 acte *Malițiosul* de Kotzebue, traducere de *Ioan Șterca Șuluțu*, prelucrată de un binevoitor al Meseriașilor români, sub regizoratul dlui *Dumitru Axente*. Succesul piesei a fost unul din cele mai reușite, ținând publicul în continuă veselie dela început până la sfârșit. Toți diletanții s'au achitat de rolurile lor într'un mod vrednic de laudă.

Duminecă dimineața în 29 l. c. reuniunea a luat parte corporativ la serviciul divin ce s'a ținut în biserica catedrală. Serviciul a fost oficiat de Prea Cuv. Sa dl *Dr. E. R. Roșca*, protosincol, asistat de dl asesor cons. *M. Voileanu*, de dl prof. sem. *D. Cunțan* și diaconul *Dr. A. Crăciunescu*, prof. semin. La serviciul divin a luat parte și Esc. Sa Dl arhiep. și mitropolit *Ioan Meșianu* împreună cu alți cărturari de ai nostri precum și delegații

reuniunilor surori. După finirea serviciului divin, care s'a încheiat cu o rugăciune pentru reuniune, membrii acesteia s'au prezentat la Escel. Sa dl arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu, unde dl președinte Victor Tordășianu, într'o vorbire avântată mulțamește Escelenției Sale pentru sprijinul ce a dat ca patron acestei reuniuni, rugându-l ca și de aci încolo să țină sub Înaltul Său scut această reuniune. La această vorbire răspunde Escelenția Sa printr'o cuvântare plină de sfaturi pentru meseriași îndemnându-i să fie totdeauna sărguitori și să nu se despartă de legea lor și de sinul bisericii lor, scutul de veacuri al poporului român.

Dela Escelența Sa reuniunea, în cea mai mare ordine, face pelerinaj la mormintele mecenaților *Dim. Andronic* și *Nicolae Cristea*, unde se depun două coroane, iar dl prez. Victor Tordășianu printr'o duioasă vorbire arată meritele acestor mari binefăcători ai meseriașilor.

De aci membrii în aceeaș ordine se întorc în localul Reuniunii, unde aveă să se țină ședința festivă.

Ședința se deschide de cătră dl Victor Tordășianu printr'o vorbire în care arată fazele istorice prin care a trecut Reuniunea meseriașilor români, la care răspunde dl vicepreședinte G. Poponea, scoțând îndeosebi la iveală meritele dlui V. Tordășianu pentru avântul frumos ce a luat această reuniune. Ca semn de recunoștință membrii Reuniunii donează vrednicului lor prezident un minunat cias de salon, iar dlui Candid Popa, instructorul corului reuniunii i-se donează o frumoasă machetă și un inel de aur, iar după aceea se împart 44 diplome de onoare între membrii distinși ai reuniunii.

Cu acestea ședința ridicată, membrii reuniunii s'au întrunit în sala delo Gesellschaftshaus la o masă comună. Aci între cea mai curată veselie a vorbit dl Victor Tordășianu pentru Esc. Sa Domnul arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu, dl G. Poponea pentru prezident, au mai vorbit apoi d-nii Tătar din Sebeș, Baicu din Orăștie, Precup din Brașov, Liuba, red. gazetei „Meseriașul“ din Lugoj, Ioan Onae din Lugoj, T. Sîmion din Sibiiu pentru reprezentanții reuniunilor și șirul acestor toasturi îl închee dl Victor Tordășianu, mulțămind tuturor celorce au contribuit la înălțarea acestei sărbări.

Seara a fost *concert festiv* împreună cu *joc*. Concertul a succes pe deplin. Dl Candid Popa a primit între urale un splendid buchet de flori și petrecerea a durat în cea mai mare veselie până 'n zori de zi. Lume a fost foarte multă!

T. S.

Serbările dela Ciacova. În 21 Septembrie n. Reuniunea învățătorilor din Dieceza Caransebeșului și-a ținut adunarea generală din a. c. în Ciacova. Învățătorimea din această dieceză a arătat și cu acest prilej că e la culmea chemării sale.

În aceeaș zi s'a sfințit biserica cea nouă română ort. or. din Ciacova, pictată de vestitul pictor, d-l Oct. Smigelschi. La liturgie a cântat corul din Lugoj sub conducerea d-lui I. Vidu. Reuniunea rom. de muzică din Lugoj a dat în aceeaș zi și un concert grandios. Serbările peste tot au fost înălțătoare și un public mare a luat parte la ele.

„Solidaritatea“. Bancile noastre au înființat o însoțire pentru apărarea intereselor lor cu numele „Solidaritatea“. Tribunalul reg. din Sibiiu a aprobat în zilele aceste statutele însoțirii. Dorim cel mai deplin succes.

Abonații cari au plătit numai pe un pătrar, pe o jumătate sau trei pătrare de an, ori n'au plătit nimic din prețul abonamentului sunt rugați să trimită suma cu care sunt în restanță.